Stanovisko České podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj, z.s. k návrhu prováděcího nařízení o přístupu k informacím v digitálním pasu baterie

Vítáme přípravu pravidel pro přístup k neveřejným informacím v digitálním pasu baterie (DBP). Správné nastavení přístupových práv je nezbytné pro bezpečné nakládání s bateriemi, prodlužování jejich životnosti, nákladovou efektivitu oběhových činností i účinné využívání druhotných surovin. Má tedy význam nejen pro **udržitelnost, ale i pro materiálovou bezpečnost a hospodárný přístup evropského průmyslu k druhotným surovinám.** Pomůže také **podrobně sledovat výkonnost jednotlivých systémů rozšířené odpovědnosti výrobců** (EPR) **a jejich organizací odpovědnosti výrobců** (PRO), a tím poskytovat i robustní informace a údaje k trvalému zlepšování oběhových řetězců napříč EU.

Upozorňujeme však na potřebu jednoznačně a prakticky upravit postavení PRO. Tyto organizace zajišťují nebo koordinují sběr a následné nakládání s odpadními bateriemi a propojují výrobce, sběrná místa, dopravce a zpracovatele. K plnění těchto úkolů potřebují včasný přístup k relevantním informacím tak, aby mohly pružně, efektivně, bezpečně, environmentálně odpovědně a hospodárně plnit svoji roli v oběhových hodnotových řetězcích. **Současný návrh tuto jejich roli uznává, ale nedostatečně řeší její praktické uplatnění a přístup PRO k informacím v DBP.**

Zkušenosti s přístupovými právy k DBP mohou být **následně využitelné také při zavádění digitálních pasů dalších skupin výrobků podle nařízení o ekodesignu a nařízení o stavebních výrobcích**, a to při respektování odlišností jednotlivých právních rámců. Proto je důležité, aby **digitalizace informací v oběhových hodnotových řetězcích řešila typické i mimořádné situace v praxi.** Připomínky k tomuto prováděcímu nařízení tedy primárně zaměřujeme na přístup k informacím a údajům v DBP; požadavky přesahující zmocnění podle čl. 77 odst. 9 nařízení (EU) 2023/1542 (EUBR) uvádíme jako podněty pro navazující legislativní, metodickou nebo technickou úpravu.

1. Přístup PRO musí být jednoznačný, včasný, technicky vymahatelný a úplný

Oceňujeme, že bod odůvodnění 2 návrhu výslovně uznává plný přístup k obsahu DBP a možnost jeho aktualizace u PRO, na kterou přechází odpovědnost podle čl. 77 odst. 7 EUBR. **Požadujeme však jednoznačně odlišit okamžik přechodu zákonné odpovědnosti za DBP, fyzické převzetí baterie a technické zpřístupnění jejího pasu**. Podle čl. 77 odst. 7 EUBR přechází při změně statusu baterie na odpadní baterii odpovědnost za plnění povinností podle čl. 77 odst. 4 na výrobce, příslušnou PRO pověřenou podle čl. 57 odst. 1 nebo provozovatele nakládání s odpady vybraného podle čl. 57 odst. 8. **U konkrétní baterie proto musí být ověřitelně určeno, který subjekt tuto odpovědnost nese.** Samotná fyzické držení baterie ani její předání jinému subjektu automaticky neurčují odpovědnost za DBP.

Subjekt, na který zákonná odpovědnost přechází, musí mít možnost bez zbytečného odkladu vykonávat odpovídající přístupová a aktualizační oprávnění. Jejich uplatnění nesmí být podmíněno dodatečným individuálním souhlasem původního hospodářského subjektu ke každé jednotlivé baterii. Technické nebo administrativní dokončení předání DBP nesmí odkládat okamžik přechodu zákonné odpovědnosti.

V navazujících technických pravidlech a metodice **je třeba zajistit ověřitelné oznámení změny statusu baterie odpovědnému subjektu, zpřístupnění existujících údajů a předání podkladů nezbytných pro jejich aktualizaci**. Postup musí zahrnovat také zjištění, označení a nápravu chybějících, nesprávných

nebo neaktuálních údajů. Musí být dohledatelné, které údaje byly převzaty, kdo je poskytl a kdo provedl jejich následnou změnu. Tím není dotčen zákonný rozsah odpovědnosti podle EUBR.

Je proto třeba stanovit nebo v navazujících technických pravidlech **zajistit jednotný postup ověření identity PRO, jejího oprávnění a vazby ke konkrétní baterii.** Tento postup musí fungovat také přeshraničně a mezi různými poskytovateli DBP na vnitřním trhu. Doporučujeme tedy **umožnit digitálně ověřitelnou evidenci příslušného hospodářského subjektu pro účely EPR a případně jeho PRO podle členského státu a rozsahu mandátu, včetně změn v čase.** Propojení má respektovat individuální i kolektivní plnění EPR a možnost vazby baterie na více PRO v různých členských státech.

Unijní Registr digitálních pasů výrobků (Registr DPP) a decentralizované systémy spravující obsah DBP mají v tomto ohledu odlišné a omezené funkce. Ověření identity nebo registrace DBP v Registru DPP samy o sobě nenahrazují ověření konkrétního přístupového oprávnění k DBP ve prospěch určitého PRO, které má konkrétní baterii v držení. Doporučujeme proto interoperabilní ověřování rolí a mandátů napříč systémy, aniž bychom předjímali, že evidenci smluvních vztahů PRO musí spravovat přímo Registr DPP**. Efektivnější se jeví vytvoření sítě národních evidencí propojujících danou baterii, DBP a PRO napříč EU-27, a to v rámci režimu správy a řízení daných EPR systémů.**

Pro navazující úpravu také doporučujeme zajistit dohledatelnost doložených změn stavu baterie, včetně případného ukončení odpadového režimu. Je třeba odlišit další použití baterie od recyklace a od ukončení odpadového režimu získaných materiálů. Podle čl. 77 odst. 8 EUBR platí, že DBP po recyklaci baterie zaniká; návaznost na výstupní materiálové šarže proto musí být řešena odpovídající navazující evidencí. Údaje mohou podpořit výpočet emisní stopy výrobků, pokud jsou doplněny informacemi o uskutečněných procesech a jejich emisích. **Také tato oblast by šla řešit prostřednictvím sítě národních evidencí.**

2. Je třeba řešit přístup k DBP před převzetím odpovědnosti za baterii

PRO může potřebovat informace o baterii z DBP již před jejím převzetím, např. při organizaci sběru, prvotním posouzení bezpečnosti přepravy, výběru vhodného zařízení nebo přípravě rozhodnutí o dalším nakládání. Přitom ještě nemusí být doloženo, který subjekt převzal odpovědnost za DBP. Technické dokončení předání DBP tedy nesmí být zaměňováno s okamžikem přechodu zákonné odpovědnosti podle čl. 77 odst. 7 EUBR. Navrhujeme proto následující pravidla:

(a) **Identita PRO a její oprávnění ve vztahu k dané baterii mají být jednoduše digitálně ověřitelné** na základě příslušné autorizace a doloženého mandátu prostřednictvím výše popsané sítě národních evidencí. Konkrétní technické řešení má využívat interoperabilní evidence a nesmí vytvářet zbytečné duplicitní registrace. Smysluplné se jeví oddělené ověřování autorizace určité PRO pro daný stát a kategorii baterie, její mandát a důvod přístupu ke konkrétní baterii. V tomto ohledu by bylo možné využít existující národní registry výrobců podle čl. 55 EUBR, pokud údaje umožňují ověření, a doplnit společné unijní rozhraní (síť). Avšak povinná evidence každého kusu ve všech státech se jeví nadbytečná.

(b) **DBP nebo navazující interoperabilní evidence vztahující se k PRO mají umožnit ověřitelnou vazbu na příslušné PRO podle členských států a aktualizaci těchto statutů**. Uvedení baterie na trh ani vytvoření DBP nemá být nově podmíněno akceptací ze strany PRO. Musí být ale sankcionováno uvedení nepravdivých či neaktuální údajů. V takovém případě je potřebné určit

odpovědný subjekt, postup opravy a uplatnění příslušného režimu dozoru a sankcí podle čl. 93 EUBR. Musí být také respektováno individuální plnění EPR a zákonné rozdělení odpovědností.

(c) **Je třeba rozlišovat právo informace číst a přebírat, právo je účelově sdílet a právo zapisovat nebo potvrzovat změny v DBP.** U PRO a jejích partnerů, například dopravců, provozovatelů překládacích míst a zpracovatelů, musí rozsah oprávnění odpovídat konkrétní roli a doloženému účelu.

(d) PRO koordinující převzetí nebo další nakládání s baterií má mít přístup k informacím v DBP nezbytným pro tuto činnost již při její přípravě, pokud doloží svou zákonnou nebo smluvní úlohu. Takový přístup nemá být automaticky vyloučen tím, že původní hospodářský subjekt není jejím smluvním klientem. Pokud na PRO přejde odpovědnost podle čl. 77 odst. 7 EUBR, musí mít možnost zajistit správnost, úplnost a aktuálnost údajů v DBP, přímo nebo prostřednictvím oprávněného subjektu jednajícího jejím jménem. Oprávnění k aktualizaci proto nelze PRO plošně vyloučit ani přechod zákonné odpovědnosti podmiňovat pouze dobrovolnou smlouvou s původním hospodářským subjektem. Zpracovatel odpovídá za správnost podkladů o operacích, které provedl. Proto požadujeme výslovné vymezení PRO jako osoby s oprávněným zájmem při doložené úloze ještě před přechodem odpovědnosti za pas, přístup ke konkrétním potřebným údajům v mezích přílohy XIII a možnost účelového sdílení s ověřeným partnerem**.**

(e) **Převzetí a následné nakládání s odpadní baterií musí probíhat prostřednictvím subjektů oprávněných k příslušným činnostem.** PRO není automaticky provozovatelem zařízení ke zpracování odpadů. PRO může organizovat převzetí a zpracování, zatímco fyzické činnosti vykonávají subjekty s příslušným oprávněním. PRO, která zároveň provozuje oprávněné zařízení, může plnit obě role. Požadujeme dohledatelnou evidenci předání mezi výrobcem, PRO, sběrnými místy a oprávněnými provozovateli, podle jejich skutečné úlohy. Cílem je zajištění auditní stopy mezi aktéry (např. identifikátor baterie, datum, předávající a přebírající subjekt a druh události), kteří se skutečně předání zúčastní, a bez zavádění výhradního postavení PRO při fyzickém převzetí nebo zpracování baterií. Převzetí baterie samo o sobě neurčuje subjekt odpovědný za pas podle čl. 77 odst. 7 EUBR.

Rozsah přístupu PRO musí zahrnovat zejména relevantní informace o složení, bezpečné manipulaci a demontáži a podle doloženého účelu také údaje o stavu konkrétní baterie potřebné pro volbu dalšího postupu. Současně navrhujeme, aby celní orgány měly přístup k informacím v DBP potřebným pro plnění svých zákonných kontrolních úkolů. Navrhujeme, aby při dovozu baterie podléhající registraci pro účely rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) bylo její propuštění do volného oběhu podmíněno ověřením registrace odpovědného výrobce v příslušném členském státě a doložením způsobu plnění EPR. U kolektivního plnění se ověří příslušná PRO a u individuálního plnění oprávnění výrobce plnit samostatně. Podmínka vyžaduje odpovídající právní základ a přístup celních orgánů k údajům potřebným pro toto ověření.

3. Přístup k DBP nesmí vyžadovat opakované ruční schvalování každé baterie

Technické řešení má současně umožňovat hromadné zpracování údajů a standardizovanou komunikaci mezi jednotlivými aktéry hodnotových řetězců. Opakované individuální žádosti mohou vést k prodlevám, zvýšeným nákladům a omezení dostupnosti informací právě v okamžiku, kdy je nutné v přiměřené lhůtě rozhodnout o bezpečném a vhodném nakládání s odpadní baterií. Problém je zvlášť významný při zániku nebo nedostupnosti subjektu odpovědného za DBP nebo při převzetí baterií, jejichž

výrobce není smluvním klientem dané PRO, pokud je jejich převzetí součástí jejích povinností. Bezpečnostní informace musí být dostupné včas před příslušnou manipulací. **Případné financování mimořádných nákladů je vhodné řešit samostatně v rámci navazujících národních režimů odpovědnosti EPR systémů**, nikoli jako podmínku přístupu k údajům v DBP.

4. Musí být umožněno účelové předávání informací z DBP v hodnotovém řetězci

Článek 2 odst. 4 návrhu stanoví omezení dalšího sdílení neveřejných informací. **Žádáme výslovně vyjasnit jeho vztah k předávání údajů mezi PRO a subjekty, které pro ni zajišťují konkrétní činnosti, a podle potřeby doplnit účelově vymezené oprávnění ke sdílení v mezích čl. 77 odst. 9 EUBR**. U informací o bezpečnostních opatřeních je třeba zohlednit režim jejich neomezeného sdílení podle čl. 2 odst. 5 návrhu.

PRO musí mít možnost zpřístupnit nezbytné informace ověřenému sběrnému, přepravnímu, diagnostickému nebo zpracovatelskému partnerovi v rozsahu odpovídajícím jeho úloze, při zachování příslušných oprávnění a povinnosti důvěrnosti. Jde zejména o tyto kategorie osob:

- dopravce potřebuje bezpečnostní informace relevantní pro konkrétní zásilku;
- diagnostik údaje potřebné k posouzení dalšího využití;
- provozovatel místa skladování potřebuje informace pro bezpečné uložení a prevenci rizik; a
- zpracovatel podklady pro plánování bezpečné demontáže a volbu vhodného způsobu recyklace.

PRO navíc potřebuje přehled o provedených úkonech a podklady pro svou vlastní evidenci. Přístup k relevantním údajům v DBP má však omezit duplicitní vyžadování těchto podkladů.

Ochrana obchodního tajemství je legitimní, ale neměla být nastavena excesivně. Zejména by neměla vést k situacím, kdy oprávněné subjekty nemohou sdílet informace a údaje nezbytné pro bezpečnost a řádné plnění povinností při nakládání s bateriemi.

5. Zápis změn stavu musí odpovídat skutečné odpovědnosti

Doporučujeme jasně ve vztahu odlišit k DBP právo informace číst, právo je účelově sdílet a právo zapisovat nebo potvrzovat změny stavu baterie. PRO odpovědná za DBP musí mít možnost zajistit jeho aktualizaci přímo nebo prostřednictvím oprávněného subjektu jednajícího jejím jménem na základě ověřených podkladů od příslušných provozovatelů. Každý zápis má být dohledatelný a obsahovat identitu zapisujícího subjektu, datum, podklad a odpovědnost za správnost informace.

Případný záznam o ukončení odpadového režimu nesmí sám nahrazovat splnění právních podmínek tohoto přechodu. Musí zachycovat doloženou skutečnost potvrzenou příslušným odpovědným subjektem; měl by odkazovat na odpovědný subjekt a příslušné doklady Je rovněž třeba odlišit ukončení odpadového režimu baterie určené k dalšímu použití od dokončení recyklace a od ukončení odpadového režimu materiálů získaných recyklací. U baterie připravené k opětovnému použití nebo ke změně účelu by se odkazovalo na čl. 73 EUBR, pokud je použitelný. U výstupního materiálu je vhodné řešit jeho vlastní odpadový režim a navazující evidenci šarže. DBP baterie po recyklaci zaniká podle čl. 77 odst. 8 EUBR.

6. Přístupová práva k DBP musí řešit také mimořádné situace při nakládání s bateriemi

Požadujeme, aby přístupová práva a navazující procesy pokrývaly zejména následujících pět scénářů[1]:

(1) **Základní varianta:** Odpadní baterii přebírá nebo její převzetí organizuje PRO s doloženým mandátem od příslušného hospodářského subjektu pro daný členský stát. Národní evidenční systém ověří tento mandát a umožní přístup k potřebným údajům bez opakovaného souhlasu ke každé jednotlivé baterii. Přechod odpovědnosti za DBP a možnost aktualizace v něm uvedených se řídí čl. 77 odst. 7 EUBR. Další postup má zohlednit zejména bezpečnost a možnosti hospodárné a rychlé přípravy k opětovnému použití, změně účelu nebo recyklace.

(2) **Náhradní varianta:** Baterii přebírá nebo její převzetí organizuje jiná než ve vztahu k ní dosud evidovaná PRO národním evidenčním systému, pokud k tomu má zákonný nebo smluvní titul (smluvní pověření musí udělit subjekt oprávněný danou činnost zajistit) a musí vymezit roli PRO u konkrétní baterie. Dokládá důvod pro přístup v potřebném rozsahu. Přechod odpovědnosti za pas se posuzuje samostatně podle čl. 77 odst. 7 EUBR. PRO musí získat účelově vymezený přístup k nezbytným informacím bez čekání na uzavření nové smlouvy s původním hospodářským subjektem. Navazující pravidla mají stanovit ověřitelný postup určení odpovědného subjektu a aktualizace vazeb. Pro administrativní vypořádání navrhujeme orientační maximální lhůtu 14 dnů k ověření v pilotu; tato lhůta se nesmí vztahovat na v zásadě okamžité zpřístupnění informací nutných pro bezpečnou a environmentálně odpovědnou manipulaci s baterií ani odkládat zákonný přechod odpovědnosti.

(3) **Varianta chybějícího nebo nedostupného DBP:** Je nutné odlišit baterii bez povinného DBP od baterie s nečitelným identifikátorem nebo dočasně nedostupným DBP na straně jedné baterie, na kterou se povinnost DBP nevztahuje na straně druhé. Samotné datum uvedení na trh bez ověření kategorie a dalších podmínek nestačí. Ověřuje se kategorie baterie a okamžik uvedení na trh nebo do provozu[2]. Odlišme chybějící povinný pas od pasu, který existuje, ale nelze jej načíst. Pro případy chybějícího povinného DBP má existovat postup oznámení příslušnému národního kontrolního orgánu, který by zajišťoval obnovení identifikace či dostupnosti údajů v DBP. Bezpečné převzetí a splnění povinností při nakládání s baterií však nesmí být zablokováno absencí DBP. Náhrady mimořádných nákladů doporučujeme řešit samostatně v rámci příslušných pravidel EPR na unijní nebo národní úrovni.

(4) **Varianta zániku či nekomunikace odpovědného hospodářského subjektu:** Musí být zajištěna dostupnost DBP a postup určení subjektu, který zajistí jeho správu a aktualizaci v souladu s čl. 77 a 78 EUBR. Za tímto účelem bude nutná intervence národních kontrolních orgánů s využitím pravidla kontinuity podle čl. 78 písm. e) EUBR. PRO, která má danou baterii k dispozici, musí mít možnost získat, pokud není možné získat jinak, prostřednictvím národního kontrolního orgánu potřebné údaje vztahující se k baterii v rozsahu DBP i bez souhlasu zaniklého či nekomunikujícího povinného hospodářského subjektu. Odpovědnost za dodatečné náklady by se posuzovala podle pravidel daného členského státu, kde se bude baterie nacházet; nelze obecně předpokládat, že příslušná PRO již obdržela veškeré potřebné finanční prostředky k plnění této

[1] Ve všech případech musí být respektovány příslušné zákonné povinnosti, oprávnění a územní působnost jednotlivých subjektů:
[2] Je třeba rozlišovat chybějící povinný DBP od DBP, který existuje, ale nelze jej načíst.

služby. Případné mimořádné náklady se řeší podle použitelných pravidel EPR a příslušné vnitrostátní úpravy.

(5) **Varianta zániku nebo insolvence PRO:** Navazující pravidla mají zajistit oznámení příslušnému národnímu kontrolnímu orgánu orgánu, kontinuitu dostupnosti spolehlivých a aktuálních údajů a ověřitelnou aktualizaci oprávnění při převzetí příslušných povinností jiným subjektem či jiným PRO. Finanční zajištění je třeba posoudit podle čl. 58 odst. 7 EUBR a použitelné vnitrostátní úpravy; finanční záruka nemusí mít v každém členském státu podobu rezervy. Příslušný výrobce a další odpovědné subjekty musí zajistit návaznost plnění svých povinností a doložení nového mandátu vůči novému PRO.

7. Doporučujeme praktické ověření pravidel před jejich použitím

Před spuštěním systému doporučujeme ověřit přístupová práva v testovacích prostředích za účasti jak PRO, výrobců, opravářů, subjektů připravujících baterie k dalšímu použití a recyklátorů, tak i národních kontrolních orgánů. Testování má zahrnout zejména převzetí odpadní baterie, přechod odpovědnosti za DBP, zapojení smluvních partnerů, přeshraniční předání a situaci, kdy původní výrobce či hospodářský subjekt není dostupný. I v posledním případě musí být jednoznačný proces, jak má PRO postupovat a jak rychle získá přístup k údajům dané baterie, a to mimo jiné z bezpečnostních důvodů. **Výstupem má být jednotná metodika (standard dobré praxe) rolí a přístupových práv použitelná napříč poskytovateli DBP a příslušnými aktéry v hodnotových řetězcích, jakož i kontrolních orgánů.**

8. Závěry

Přínos DBP závisí na tom, zda potřebné informace získá oprávněný aktér v hodnotovém řetězci v okamžiku, kdy je skutečně potřebuje, tak aby materiálové toky druhotných surovin fungovaly transparentně (s auditní stopou), efektivně a hospodárně.

Požadujeme proto, aby **konečné nastavení zajistilo PRO včasný, hospodárný (nebyrokratický) a účelově vymezený přístup k potřebným informacím, umožnilo jejich bezpečné předávání oprávněným partnerům a jednoznačně upravilo aktualizaci DBP**. V praxi může nastat několik scénářů a přístupová práva musí zajišťovat pro PRO efektivní řešení pro každý z těchto scénářů (viz bod 6 *výše*).

DBP má podporovat transparentnost, rozhodování a návaznost činností v zájmu materiálové bezpečnosti a udržitelnosti v EU. **Proto doporučujeme pro navazující úpravu dále zajistit dohledatelnost klíčových změn stavu a předání baterie mezi oprávněnými a povinnými aktéry (zejména vůči PRO), včetně případného ukončení odpadového režimu prostřednictvím národních evidencí.** Záznam musí vycházet z doložených skutečností a nenahrazuje splnění právních podmínek. Po recyklaci baterie musí být případné sledování získaných materiálů řešeno navazující národní evidencí při respektování čl. 77 odst. 8 EUBR.

Tyto doložené změny stavu a návaznost na materiálové šarže mohou také podpořit transparentní výpočet emisní stopy druhotných surovin. Samotný právní status end-of-waste však neurčuje přidělení emisní zátěže. Při použití přístupu cut-off musí být podle zvolené metodiky zahrnuty také relevantní emise skleníkových plynů sběru, třídění, předzpracování a recyklace. Metodika PACT, vydávaná WBCSD a navazující na GHG Protokol a ISO 14067, je jedním z využitelných rámců; nenahrazuje závaznou metodiku uhlíkové stopy baterií podle EUBR.

Doporučujeme rovněž zajistit věcný soulad s připravovaným Aktem o oběhovém hospodářství a dalšími pravidly pro druhotné suroviny, které by právě mohly přesněji upravit národní evidenční rámce naznačené výše. Případné nové požadavky na financování EPR nebo obsah DBP je třeba řešit v odpovídajících právních nástrojích vzešlých z celkové koncepce regulace oběhovosti na vnitřním trhu. V této veřejné konzultaci mají přednost jednoznačná, účelově vymezená přístupová práva DBP a jejich praktická použitelnost, nikoliv širší vztahy zajištění oběhovosti na vnitřním trhu.